

Vodicí pes jako (ne)naprogramovaný stroj?

Dlouho jsem si myslel, že díky zkušenostem se psy z dětství pro mě bude soužití s vodicím psem hračka. Realita mě však rychle vyvedla z omylu. Společná cesta s mojí vodicí parťáčkou, německou ovčandou Nancy, pro mě nebyla jen výcvikem, ale především lekcí pokory a změny přístupu. Zjistil jsem, že vodicí pes není naprogramovaný stroj, ale živý parťák, se kterým se musím naučit vést každodenní neverbální dialog. V následujících řádcích vám přiblížím, jak jsem se musel naučit naslouchat a proč se klíč ke skutečné spolupráci často skrývá v nás samotných.

Když jsem začal uvažovat o vodicím psovi, říkal jsem si, že to bude pohodička. Vždycky jsme měli doma psa, od voříšků, přes kokra až po německého ovčáka. Takže pocit, že mám nějaké kynologické znalosti, byl docela silný. Jako budoucí vodicí parťáčku jsem si navíc vybral německou ovčandu – tito psi se mi vždycky moc líbili, navíc pro mne reprezentovali toho „správného“, nebo spíš pořádného psa.

Pak přišel den „D“, kdy mi Milan Nencu přivedl. A tím začaly týdny a měsíce stálého (ale určitě ne nekonečného) údivu a možná i rozčarování. Byla to pro mne úplně nová zkušenost, určitě umocněna tím, že je Nenca můj první vodicí pes.

První lekce: Chyba není v psovi

Už od začátku jsem si říkal, že je něco špatně. Ten pes nefunguje tak, jak jsem předpokládal. Přeci vím, jak na něj. Jenže vodicí pes, to je mnohem intenzivnější spolupráce, než když máte domácího psa, se kterým jdete občas na procházku. To mi ale v té době nedocházelo.

Takže pokud byla „procvičovací“ klubovna a my jako nováčci jsme šli na trasu s Milanem, měl jsem sáhodlouhý seznam toho, co Nancy dělá špatně, resp. co nedělá. Jenže ouha. Vždy se procvičování změnilo jen v docela pohodovou procházku Brnem. Jistě, určitou roli tam hrála i Milanova psí osobnost, ale z té větší části to asi byl pocit klidu mé čtyřnohé průvodkyně. A nebo také ne. A co kdyby byla chyba v komunikaci s mým chlupatým štěstím? No, to jsem si v té době rozhodně nepřipouštěl. Takže jsem z procvičování odcházel vždy s dost rozporuplnými pocity.

Zlomový bod: Naslouchání namísto povelů

To naštěstí trvalo jen necelé tři měsíce. Co nás posunulo o notný kus dál, byla víkendová rekondice kdesi u Velkého Meziříčí. Stačily tak tři hodiny během sobotního procvičovacího programu a najednou nastala změna. Cvičitelka Majka mi ukázala, jak s Nancy pracovat a najednou věci, které do té doby nezvládala, šly na první pokus.

No, nezvládala. To není tak úplně přesné. Vlastně je to špatně. Ten, kdo situaci nezvládal, jsem byl já. A v tu chvíli se toho dost změnilo. Především styl komunikace k Nence. To bylo pro začátek to zásadní. Najednou ta naše spolupráce dávala mnohem větší smysl.

Spolupráce je to nejdůležitější slovo. Nelze totiž jen dávat povely, ale je potřeba hlavně naslouchat svému psovi.

Sice nemluví, ale se svým pánem komunikuje docela čile. Ale je to komunikace čistě neverbální. Člověk bez zrakového hendikepu se psem komunikuje především vizuálně. To my ale nemůžeme a tak musíme využít i jiné možnosti. To, jak pes jde, jak se chová v postroji nebo jak reaguje na konkrétní povely. A tuto komunikaci je potřeba číst a hlavně správně vyhodnocovat.

Pes není naprogramovaný stroj

Tím chci hlavně říct, že (nejen) vodicí pes je živý tvor, který má rád interakci se svým pánem. Není naprogramovaný stroj, stejně jako to nejsme my. Pes se ve své škole všechno naučí, ale už je to pak na nás, jak ty jeho znalosti využijeme. Hlavně jak tomu psovi dáme najevo, kterou tu jeho dovednost zrovna potřebujeme využít.

A pokud pes vyhodnotí, že zrovna teď nemůže povel vykonat, protože se mu to nezdá bezpečné, dá nám to najevo a pak už je to jen na nás, jestli toho chlupáče správně pochopíme. Víím, že je velmi těžké hledat chyby u ostatních, ale zkusme se vždy zamyslet, jestli čirou náhodou neděláme něco špatně my.

I já se po šesti letech s Nancy stále učím. Ale věřím, že až Nancy půjde do zaslouženého důchodu a já budu mít druhou ovčandu, určitě budu mít mnohem více zkušeností a věřím, že naši spolupráci chytíme za ten správný konec provazu již od začátku a bude se nám po světě šlapat mnohem radostněji.

Rada na závěr

A ještě jedna rada na závěr: pes je živý tvor. Nelze očekávat, že si vše, co se naučí, bude pamatovat navždy. Je potřeba stále na spolupráci s ním pracovat a procvičovat jeho dovednosti – ať už doma, nebo za odborného dohledu cvičitelů výcvikové školy. A pak vám bude odměnou spokojený parťák, který vám splní každé z 34 vašich přání (nebo kolik těch povelů váš pes umí :-).